

Als je luistert

Muziekverhaaltjes met een eigen
toets

Gerbrand Fenijn

ISBN 9789403661056

© 2022 Gerbrand Fenijn

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Een beetje stilte alstublieft	2
Boccherini glimlachende meester	4
Bruckner, een bange reus	6
De fagot	8
De jongen uit het dorp Heide	10
De kinderen Mozart in Den Haag	12
Dvorak en zijn treinen	14
Elgar, de man met de fiets	17
Farinelli de zanger	19
Grieg en Tsjaikovski, tegenpolen	21
Griezelig vriendje	23
Haydn: twee keer twaalf...	25
Herdersjongen	27

INHOUDSOPGAVE

Het orkest van lang geleden	30
Het verhaal van Gerard	32
Het wonderkind uit Bonn	34
Muziek in huis	36
Ieder zingt zijn eigen lied	38
Terwijl de sirenes loeien	40
Kleermakersknecht	42
Lied en lot	45
Liszt in Nederland	47
Mahler doet het met niet minder	49
Muis die een berg baart	51
Muziek bij de dienst	53
Muziekfilms	55
Om nooit te vergeten	57
Orkest van lang geleden	60
Paganini in de regen	62
Pleegde Bach plagiaat?	63
Raff, een vergeten meester	65
Rossini van bed gelicht	67
Salieri en de roddels	69

INHOUDSOPGAVE

Schubert & Schubert	70
Thuis bij Haydn	72
Vergeten vrouwen	75
Volksmuziek, je moet er oor voor hebben	77
Wagner en Brahms, geen vrienden	79
Wie was de grootste?	81
Zou ik van klassiek kunnen gaan houden?	83

Inleiding

In dit boekje vind je verhalen en gebeurtenissen uit de wereld van de muziek. Over componisten, zangers, muziekinstrumenten en nog veel meer. Omdat ik al vroeg naar muziek ging luisteren, zijn heel wat feiten en anekdoten in mijn herinnering blijven hangen. Hoewel ik zelf nooit 'in de muziek' ben gegaan, leek het me leuk de mij bekende feitjes nu eens op papier te brengen. Zelfs als je niet zoveel hebt met muziek, zijn het gewoon leuke verhaaltjes. Lees maar!

De Schrijver.

Een beetje stilte alstublieft

Beethoven had de enorme tegenslag dat hij in de loop van zijn leven stokdoof werd. Dat maakte hem wanhopig. En wat moet je ook, als je musicus bent en op 40-jarige leeftijd amper meer de roep van een weidevogel kan horen?

Maar later in zijn leven zal hij toch beslist voordelen van dit gebrek hebben gehad. Hoe had hij de geweldige composities van zijn laatste jaren op papier kunnen zetten met in zijn omgeving schreeuwende marktlui, rammelende diligences, straatzangers en luidende klokken?

Het is begrijpelijk dat de componisten die hun gehoor NIET verloren, vaak gedwongen werden, de stilte op te zoeken. Hun moeizaam scheppingsproces, kon door kleine geluiden worden verstoord.

Van Brahms is bekend dat hij lang zocht naar een kamer waar het echt stil was. Toen hij zo'n adres gevonden meende te hebben, vroeg hij aan de mevrouw bij de deur, of er in de kamer toch hopelijk wel wat straatgeluiden te horen zouden zijn.

'Och,' zei de mevrouw, 'dan moet u een andere kamer zoeken, want in mijn kamer dringt geen enkel geluid door.' Brahms begon daarop stralend te lachen en zei: 'Dan is dit de kamer die ik zoek', en hij woonde er een poos tot volle tevredenheid.

Gustav Mahler had een zeer druk leven als dirigent, daarom schreef hij zijn meeste symfonieën in de... vakanties! Hij logeerde dan met zijn gezin in een hotel en huurde tegelijk

een soort zomerhuisje in het bos, waar hij dagelijks zat te componeren. Als hij daar binnen was, mocht niemand hem storen of bezoeken. Hij was allergisch voor bijgeluiden.

Heel anders was dit het geval bij Mozart. Die hield van geluiden om zich heen. Zijn Kegelstatt-trio schreef hij tijdens het kegelen. Als hij even niet aan de beurt was, pakte hij zijn notitieboek en werkte verder aan dit verbluffend mooie muziekwerk. Mozart had wel meer eigenschappen die ons versted doen staan. Zijn opera Don Giovanni zou uitgevoerd worden, maar de ouverture moest hij nog schrijven. Dat ging, zoals gewoonlijk heel vlot, zelfs al was het een donker en gecompliceerd werk.

Maar terwijl hij zijn noten op papier zette, las zijn vrouw hem voor uit... Hans en Grietje!

Boccherini

glimlachende meester

In mijn jonge jaren was er een muziekwerkje dat iedereen kende. Het werd overal gespeeld, en zelfs de slagersongen die de boodschappen op zijn transportfiets rondbrachten, konden het fluiten: Ik heb het over het menuet van Boccherini, een prachtig stuk muziek, dat zich met de beste menuetten van Mozart en Haydn kan meten.

Voor het verdere werk van deze componist had men tot voor kort nog niet veel aandacht, maar dankzij populaire uitgaven, als de briljante series, kan tegenwoordig een veel groter publiek van deze warmbloedige muziek genieten. Zelf had ik het voorrecht een complete editie van Boccherini aan te mogen schaffen. Het is tamelijk probleemloze muziek, waar de luisteraar heerlijk bij kan wegdromen.

Boccherini was in zijn tijd een gewaardeerde componist en samen met zijn collega-musicus Filippo Manfredi maakte hij concertreizen door Europa.

Als men een portret van Boccherini bekijkt, valt vooral zijn glimlach op. Die vertelt veel over de speelse geest, waar zoveel mooie muziek uit is voortgekomen.

Uitermate droevig is de toevoeging aan zijn biografie, dat hij in Madrid in een toestand van armoede is gestorven. Zo was dat in die tijd. Als je geen netwerk had van vrienden of weldoeners, dan moet je je laatste levensjaren op een houtje bijten. Wanneer ik het vrolijke gelaat van de componist zie, en zijn muziek beluister, vind ik het vreselijk jammer dat hem geen beter lot was toebedeeld. Sterven met een hongerige